

žalované, kde pracoval jako nástrojař, utrpěl dne 15. 8. 1990 pracovní úraz. V důsledku úrazu má poškozenou páteř a je nyní poživitelem invalidního důchodu prvního stupně. Po skončení pracovní neschopnosti mu byla poskytována náhrada za ztrátu na výdělku, která však v roce 2018 přesto, že mzda, do které byla náhrada za ztrátu na výdělku odškodňována, byla valorizována podle všech valorizačních předpisů, byla vypočtena částkou 11 198 Kč a v roce 2019 částkou 11 579 Kč. Takto určený výdělek nedosahuje ani současné minimální mzdy. Žalobce vychází z toho, že pokud by byl i nadále zaměstnán v pracovním poměru u žalované, náležela by mu v současnosti náhrada za ztrátu na výdělku do částky 32 000 Kč měsíčně, neboť této mzdy dosahují zaměstnanci pracující na pozici nástrojaře v současnosti.

2. Odvoláním napadeným rozsudkem byla žaloba na zaplacení částky 550 496 Kč s příslušenstvím a žaloba na placení měsíční částky 8 589 Kč měsíčně zamítnuta. Výrokem II. bylo žalobci uloženo zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 40 734 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalované.
3. Soud prvního stupně vycházel z přechodného ustanovení § 364 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen na „ZP“), podle kterého se nároky z pracovního úrazu, k němuž došlo před 1. lednem 1993 nebo z nemoci z povolání, která byla zjištěna před 1. lednem 1993, na náhradu škody, o kterých bylo pravomocně rozhodnuto nebo o nich byla uzavřena dohoda, anebo byla náhrada škody poskytována, na jejíž uspokojování se nevztahuje zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, nebo povinné smluvní pojištění podle zvláštních právních předpisů, se řídí dosavadními právními předpisy, není-li v tomto zákoně dále stanoveno, jinak. Dále soud prvního stupně vycházel z ustanovení § 195 odst. 1 věty první a § 202 odst. 2 zákona č. 65/1965 Sb. ZP a neshledal žalobu důvodnou, neboť postup žalované, která vychází z výdělku žalobce před vznikem škody, tedy z výdělku v roce 1991, zohledňuje všechny valorizace, je odpovídající právní úpravě, která se na danou věc vztahuje. Soud prvního stupně navíc odkázal na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2019, sp. zn. IV. ÚS 2135/19, kde byla řešena shodná právní problematika.
4. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce. Namítá, že způsob výpočtu ztráty na výdělku z důvodu pracovního úrazu ze dne 15. 8. 1990 je v rozporu s dobrými mravy, neboť formálně správný výpočet náhrady mzdy za rok 2019 činí 11 579 Kč a je nižší než minimální mzda stanovená pro tento rok. Domáhá se proto změny výpočtu náhrady za ztrátu na výdělku, kdy by byla zohledněna výše růstu mezd s přihlédnutím k reálně dosahovaným příjmům jeho kolegy v oboru, ve kterém po jeho vystudování začal pro žalovanou pracovat. Soud prvního stupně podle jeho názoru neposoudil správně zjištěný skutkový stav po stránce právní. Neaplikoval ustanovení § 202 odst. 1 zákoníku práce, podle kterého se v případě změny podstatných poměrů poškozeného, které byly rozhodující pro určení výše náhrady škody, může poškozený domáhat změny úpravy svých práv. Dále soud prvního stupně opomněl posuzovat věc, která je předmětem nároku žalobce, základními principy občanského práva stanovenými zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Dle jeho názoru, jestliže je základ nároku dán v době účinnosti jiných než současných právních předpisů, je třeba posuzovat nároky podle současných principů občanského práva a právo je třeba aplikovat, nikoliv rozporně s dobrými mravy, přičemž výklad nesmí vést k bezohlednosti urážející obyčejné lidské citění. Předpisy, na které se soud prvního stupně odvolává, jsou v rozporu se základními principy občanského práva i základními lidskými právy zakotvenými v Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod i v mezinárodních smlouvách, jimiž je Česká republika vázána. Za rozporné s dobrými mravy považuje i přiznání práva žalované na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně s tím, že žalovaná se nechala zastoupit advokátem, přestože disponuje rozsáhlým aparátem pracovníků právního oddělení, kteří jsou specializováni na oblast pracovněprávních vztahů. Soud by proto měl postupovat v souladu s ustanovením § 150 o. s. ř. a právo na náhradu nákladů řízení úspěšné žalované nepřiznat. Navrhoval změnu rozhodnutí soudu prvního stupně tak, že žalobě bude vyhověno a žalobci přiznány náklady řízení.

5. Žalovaná navrhla potvrzení rozsudku soudu prvního stupně s tím, že žalobci je vypočítávána náhrada za ztrátu na výdělků ze mzdy, kterou dosahoval v roce 1991, tato mzda je zákonným způsobem valorizována, přičemž v roce 2018 činila výše mzdy zjištěná tímto způsobem 11 198 Kč a v roce 2019 částku 11 579 Kč. Žalovaná vždy postupovala v souladu se zákonem a žalobci uhradila veškeré náhrady, na které mu vzniklo v souvislosti s pracovním úrazem právo. Odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1140/2012 a 21 Cdo 998/2001. I z těchto rozhodnutí dovozuje, že v dané věci nelze vznik nároku žalobce dovozovat z hypotetického zvýšení průměrného výdělku před úrazem, k němuž došlo v průběhu mnoha let výraznou změnou platových poměrů a zvýšením významu předchozí profese. Odkazuje rovněž na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 10. 9. 2019 na IV. ÚS 2135/19, ze kterého vycházel i soud prvního stupně. Pokud jde o náklady řízení, nesouhlasí s tím, že by zastupování advokátem nebylo účelně vynaloženými náklady, když žalovaná je osobou soukromého práva, kdy specializace na pracovněprávní vztahy a vymáhání právních nároků z nich vyplývajících není smyslem ani hlavní činností žalované. Rozhodnutí proto považuje za správné i ve výroku o nákladech řízení.
6. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, jakož i řízení předcházející jeho vydání a neshledal odvolání žalobce ve věci samé důvodným.
7. Jak bylo zjištěno již soudem prvního stupně a vyplývá to i ze shodných tvrzení účastníků, k pracovnímu úrazu žalobce jako zaměstnance žalované došlo dne 15. 8. 1990. Pracovní neschopnost žalobce trvala od 16. 8. 1990 do 4. 8. 1991 a ke dni 31. 10. 1991 skončil pracovní poměr žalobce u žalované dohodou. Nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti tedy začal žalobci vznikat od 5. 8. 1991 a z výdělku za tento rok žalovaná při odškodnění také vycházela podle tehdejší právní úpravy § 195 odst. 1 a § 275 zákona č. 65/1965 Sb., tehdy platného zákoníku práce. Žalobce ani netvrdí, že by žalovaná nepostupovala v souladu se zákonem a v tom, že by nepostupovala podle jednotlivých nařízení vlády, kterými byla náhrada za ztrátu na výdělků valorizována.
8. K námitkám žalobce týkajícím se aplikace ustanovení § 202 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, případně aplikace principů občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014, lze odkázat i na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, konkrétně na rozsudek ze dne 28. 3. 2019, sp. zn. 21 Cdo 3548/2018, kde Nejvyšší soud uvedl: *„namítá-li dovolatel, že i v řízení o náhradě za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti je „změna poměrů“ možná a že u něj taková změna nastala, neboť jednak by se u něj s plynutím času změnila kvalifikace podle odpracovaných let a jednak by měl potřebné zkoušky pro profesní růst, přičemž k takové změně dochází plynutím času, a že tento výklad možné změny poměrů vyhovuje i pojmu rozumné očekávání, který se vyskytuje v § 2963 odst. 2 občanského zákoníku“, pak přehlídá, že zákon 65/1965 Sb., zákoník práce, účinný do 31. 12. 2006, neobsahoval žádné ustanovení, které by bylo obsahově shodné nebo obdobné jako ustanovení § 2963 odst. 2 věta poslední zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, podle kterého se při stanovení výše peněžitého důchodu přihlédne i ke zvyšování výdělků v daném oboru, jakož i k pravděpodobnému růstu výdělku poškozeného podle rozumného očekávání (ke zvyšování výdělků mohla v souvislosti s náhradou za ztrátu na výdělků příslušející zaměstnancům přiblížnout jen vláda, která byla na základě zákonného zmocnění obsaženého v ustanovení § 202 odst. 2 zákoníku práce oprávněna vzhledem ke změnám, které nastaly ve vývoji mzdové úrovně, upravit podmínky, výši a způsob náhrady za ztrátu na výdělků příslušející zaměstnancům po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocech z povolání).“* Dále bylo vysloveno, že: *„podle ustálené judikatury dovolacího soudu změna v okolnostech, které byly rozhodující pro určení výše škody, má podle ustanovení § 202 odst. 1 zákoníku práce význam jen tehdy, týká-li se poměrů poškozeného (právní úprava se změnou poměrů, která nastala u odpovědného subjektu žádné právní následky nespojuje), spočívá-li změna poměrů přímo v osobě poškozeného a jde-li o změnu podstatnou.“*
9. V citované věci Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3548/2018 byla podána ústavní stížnost, o které bylo rozhodnuto soudem prvního stupně zmiňovaným usnesením Ústavního soudu ČR ze dne 10. 9. 2019, sp.zn. IV. ÚS 2135/19, kterým byla ústavní stížnost odmítnuta, přičemž Ústavní soud

zdůraznil, že změna právní úpravy zásadně zakládá změnu právních poměrů do budoucna. Je přitom výhradně na zákonodárci, jaký režim přechodných ustanovení zvolí.

10. Soud prvního stupně proto ve věci samé rozhodl správně, pokud zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti s odůvodněním, že pokud by v daném oboru dále pracoval nebýt pracovního úrazu, mohl by v současnosti dosahovat výdělků několikanásobně vyššího (32 000 Kč), do kterého by měl být odškodňován. Rozsudek soudu prvního stupně byl proto ve věci samé podle § 219 o. s. ř. potvrzen.
11. Odvolací soud shledal důvodným pouze odvolání žalobce, pokud směřovalo do výroků o nákladech řízení. Přiznání náhrady nákladů řízení úspěšné žalované v dané věci shledal odvolací soud nepřiměřeně tvrdým, a to s ohledem na okolnosti konkrétní věci i osobní a majetkové poměry žalobce a majetkové poměry žalované. Jak konstatoval již soud prvního stupně, lze pochopit jednání žalobce, který podal žalobu a není srozuměn s tím, že přes všechny valorizace zjištěného průměrného výdělků před vznikem škody, která začala vznikat téměř před 30 lety, je tento výdělek zjištěn a vypočten částkou nižší, než je současná minimální mzda. Při zohlednění těchto okolností případu a s přihlédnutím k tomu, že žalobce je poživitelem invalidního důchodu prvního stupně a pracuje pouze na zkrácený pracovní úvazek, takže jeho celkový příjem se pohybuje okolo 20 000 Kč měsíčně a na druhé straně je žalovaná, která je subjektem mnohonásobně ekonomicky silnějším, jehož se nepřiznání nákladů řízení nemůže v majetkové sféře dotknout, bylo rozhodnuto, že žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
12. Rovněž náklady odvolacího řízení nebyly žalované přiznány podle ustanovení § 150 o. s. ř., a to ze stejných důvodů jako nebyly přiznány náklady řízení před soudem prvního stupně (§ 224 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** přípustné dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Mladé Boleslavi.

Praha 22. září 2020

JUDr. Tomáš Kučera, v. r.
předseda senátu